

FRIVILLIGRÅDET

EN VELFÆRDSSTAFET FRA FRIVILLIGRÅDET

⇒ ⇒ 2008-2012 ⇒ ⇒ ⇒ ⇒

- tanker om velfærd sammen med borgerne

Siden Frivilligrådet i foråret 2010 udsendte reformoplægget *Et stærkt velfærdssamfund skal skabes sammen med borgerne!* har begreber som frivillighed, medborgerskab og civilsamfund præget den politiske dagsorden i en usædvanlig høj grad. Frivilligrådets reformoplæg satte for alvor tryk på diskussionen om, hvor ambitiøst det danske samfund kunne være, når det kommer til at bruge civilsamfundets mangfoldige ressourcer.

Reformoplægget tydeliggjorde, at skal det danske samfund styrke den sammenhængskraft og indre solidaritet, der har været under pres gennem det seneste årti, så kan det kun ske gennem en aktiv inddragelse af civilsamfundet. Og måske endnu vigtigere: Denne inddragelse skal skabes ud af et bredt ejerskab; der er behov for, at alle samfundets stærke sektorer åbner portene og lader civilsamfundet komme ind, så medborgerskabet frit kan folde sig ud. Der er ingen grund til at skjule, at Frivilligrådet er meget stolte af vores reformoplæg. Vi ser oplægget, som et vigtigt dokument i tiden, der kommer. Derfor rekapitulerer vi i dette politiske efterskrift de mest fremtrædende pointer og sender stafetten videre til det næste råd, der forhåbentlig vil tage handskens op og arbejde videre ud af de samme spor.

Reformoplægget bærer naturligvis ikke eneansvaret for den positive udvikling, der har ændret civilsamfundets position på den politiske dagsorden: to andre forhold har givet Frivilligrådet stærk medvind i dets bestræbelser på at skabe en ny anerkendende og seriøs tilgang til det frivillige arbejde, medborgerskab og civilsamfund.

For det første har den internationale finanskrisse fremhævet den danske samfundsøkonomis skrøbelige fundament og især det forhold, at kommunerne som de primære velfærdsleverandører har måttet skære ned på udvalgte områder. Situationen har sammen med en genuin interesse for at gentænke og designe fremtidens velfærd skabt en platform for at inddrage de frivillige ressourcer i skabelsen af ny velfærd. Derfor oplever vi for tiden i Frivilligrådet en stor interesse fra kommunernes side i at indhente viden om, hvordan de kommer i dialog med civilsamfundet om at løse lokale sociale problemer.

For det andet har det europæiske frivillighedsår 2011 medført en meget bred interesse for det frivillige arbejde i løbet af det seneste år. Det virkelig positive i den forbindelse er, at en meget bred vifte af aktører har delta-

get aktivt i fejringen af frivillighedsåret. Virksomheder, fonde, kommuner og fagforbund har gennem det sidste år tilsluttet sig den vante aktørkreds som stat, kommuner og organisationer.

Dette er helt i ånden fra Frivilligrådets reformoplæg, eftersom det netop er et kardinalpunkt i reformoplægget, at medborgerskabet ikke må møde lukkede døre: Alle sektorer må åbne for medborgerens aktive indsats – på tværs af civilsamfundet, den offentlige sektor og erhvervslivet skal skodderne rives ned.

Danskernes lyst til at arbejde frivilligt og virke som aktive medborgere er ikke blot et postulat: Den seneste undersøgelse fra Center for Frivilligt Socialt Arbejde bekræfter den stigende interesse for det frivillige arbejde. Hele 43 procent af danskerne – eller mere end 1,9 millioner mennesker har således arbejdet frivilligt indenfor forskellige områder i løbet af 2010. Det er i sig selv et kvantitativt vidnesbyrd om danskernes enorme medborgerlige virketrang.

Fra politisk hold er det glædeligt at bemærke, at den nye regering i sit regeringsgrundlag forpligter sig på at gennemføre initiativer, der vil gøre det lettere at være frivillig i Danmark. Det er et meget vigtigt signal, som Frivilligrådet netop også har prioriteret i en række af forslagene i reformen. Med den forrige regerings tilsvarende udmeldinger kan man konstatere en meget bred opbakning bag denne ambition om at løsne op for muligheden for helt almindelige menneskers drift og lyst til at udfolde sig i aktivt medborgerskab – til gavn for hele samfundet. Frivilligrådet er naturligvis meget glade for,

at både den nuværende og den tidligere regering er blevet så tydeligt inspirerede af reformoplægget, herunder især forslaget til hvordan man mindsker bureaukratiet – både for den enkelte frivillige og for den frivillige sektor som helhed. Når denne brede opbakning til projektet er til stede, forventer Frivilligrådet til gengæld også, at de gode tanker og ord i den kommende tid vil komme til udtryk i konkrete politiske tiltag og forslag. Meget gerne politiske forslag, der kan mødes af en bred politisk opbakning, hvilket de nævnte udmeldinger jo burde garantere.

Helt aktuelt har den københavnske borgmester Anna Mee Allerslev sat en spændende diskussion i gang med sin udmelding om, at man i stedet for tvangsaktivering af kontanthjælpsmodtagere kunne gøre brug af socialøkonomiske virksomheder og frivillige organisationer. Beskæftigelsesminister Mette Frederiksen har selv ytret lignende tanker tidligere, og med den forestående reform af kontanthjælpsområdet eksisterer der en oplagt mulighed for systematisk at inddrage civilsamfundet i højere grad. I det hele taget er hele overførselsområdet (kontanthjælp, dagpengesystemet og efterlønsordningen) et område, hvor en større integrering af civilsamfundets muligheder er særdeles ønskværdig. Frivilligrådets reformoplæg er ikke et endemål i sig selv, men en trædesten – på vej mod et bedre samfund, hvor civilsamfund og medborgerskab ikke bliver behandlet stedmoderligt og støttet gennem et virvar af puljer, men hvor investering i civilsamfundet betoner en mere seriøs og struktureret tilgang til udviklingen af det aktive medborgerskab – og samtidig fordrer at civilsamfundet bliver sin egen rolle og særegne kvaliteter helt bevidst.

Frivilligrådet ser det derfor som sin pligt at videregive et stafet til det kommende frivilligråd; et politisk efter-skrift der gør opmærksom på de områder, hvor der stadig forestår masser af udviklings- og forbedringsmuligheder både i og omkring civilsamfundet og dets mange frivillige foreninger.

ANBEFALING 1:

Som borgere skal vi værne om friheden til at være ordentlige mennesker

Helt centralt i Frivilligrådets reformoplæg står ambitionen om, at borgerne må frigøres fra de mest rigide krav fra systemets side, sådan at borgerne oplever en frihed til at kunne virke aktivt som medborgere. Uanset hvor selvindlysende denne ambition måtte forekomme, er den det ikke, når man ser på de faktiske krav, regler og begrænsninger, der møder borgere med trang til at være virke som aktive medborgere.

Mest markant ses dette i forhold til de stærkt begrænsende regler for at udøve frivilligt arbejde, mens man er udenfor arbejdsmarkedet – på dagpenge, efterløn, seniorydelse eller overgangsydelse.

For tiden kan man registrere nye tendenser inden for det politiske system i forhold til de ovennævnte ydelser. Dagpengeperioden bliver begrænset, og efterlønnen er ligeledes blevet markant ændret. Til gengæld ønsker man fra lønmodtagerside et opgør med de aktiveringsregler, der har bidraget med flere kulørte historier om borgere, der er blevet bedt om at finde deres indre ugle. Desuden ønsker man en større fleksibilitet i ydelserne, og efteruddannelse og anden kompetenceudvikling til gengæld for de forringede ydelser.

Vi står således over for en væsentlig reform af hele dagpenge- og efterlønsområdet. Det er påfaldende, at mens man taler om muligheden for større fleksibilitet og frihed inden for de ydelser, der er garanteret af det offentlige, så er den politiske vilje mere begrænset, når det kommer til at udbrede fleksibiliteten, når det gælder borgernes frihed til at virke aktivt som en del af civilsamfundet.

INITIATIVER UNDER 1. ANBEFALING:

- ➊ Opgør med stive dagpenge- og efterlønsregler, der begrænser frivillige
- ➋ Ret til 3 måneders frivillig indsats på dagpenge hvert 10. år
- ➌ Mainstreaming i forhold til den frivillige sektor

I dagens Danmark er det helt almindeligt, at man mellem projektansættelser og andre tidsbegrænsede ansættelser oplever kortere eller længere perioder på dagpenge – eller som tilfældet er under de nuværende konjunkturer simpelthen har svært ved at finde beskæftigelse. Frivilligrådet mener, at reglerne for frivilligt arbejde under et dagpengeforløb er et levn fra svundne tider, hvor borgernes kompetenceopbygning fandt sted indenfor mere traditionelle rammer. I dag udbygger man sine kompetencer gennem en aktiv deltagelse i mange forskellige sammenhænge, både stringent faglige, men også fx i frivilligt arbejde i institutioner, foreninger eller midlertidige projekter i ens lokalsamfund.

Måske ser systemet frivillighed og aktivt medborgerskab som noget, der tager fokus fra det vigtige – altså at finde et job? Men det er jo netop pointen, at frivillighed og aktivt medborgerskab er med til at udvide ens horisont og skærpe kompetencerne. Derfor er det helt nødvendigt, at systemet begynder at se frivillighed og deltagende borgere som et aktiv – også i forhold til beskæftigelsen, men primært fordi danskerne naturligvis ikke skal hindres i at udøve det medborgerskab, de så gerne vil.

I forlængelse heraf, er det oplagt, at den aktuelle debat om tvangsaktivering for kontanthjælpsmodtagere kan beriges med tankerne fra reformoplægget. I stedet for gold og ofte nytteløs aktivering, som er med til at suge mening ud af tilværelsen for de berørte ledige, kunne man forestille sig, at de frivillige sociale organisationer og socialøkonomiske virksomheder blev en integreret del af kommunernes aktiveringsindsats – både til gavn for den enkelte ledige og lokalsamfundet.

I de kommende år vil der blive stadig flere medborgere, som er klar til "den tredje alder". For disse borgere gælder der de samme tendenser som blandt de yngre arbejdsdygtige: De er aktive ældre, der ikke stopper med at virke aktivt som medborgere, fordi de overgår til tiden på efterløn. De samler stadig på nye kompetencer og involverer sig.

Den stadig større gruppe af aktive ældre repræsenterer en kæmpe ressource for det danske samfund. Det er af allerstørste betydning, at man ikke ligger denne gruppe unødige hindringer i vejen i forhold til at kunne virke som aktive medborgere. 2012 er EU's år for aktiv aldring – i sig selv en perfekt anledning til at gøre op med de rigide efterlønsregler for frivilligt arbejde!

ANBEFALING 2:

Læring om medborgerskab skal være et krav på alle uddannelser

At 43 procent af danskerne har arbejdet frivilligt og virket som medborgere i løbet af 2010 er som sagt en meget imponerende indikator på, hvor store de frivillige ressourcer egentlig er i Danmark.

Sådan et tal er ikke blot en anledning til en jubelstund. I tider hvor man taler meget om kvalitetsstandarder er tallet – om end kvantitativt i sit udtryk – også udtryk for en kvalitetsstandard. En kvalitetsstandard i det danske samfund, der fortæller os, at det er et kærende og et deltagende samfund. Og hermed etableres også en etisk fordring – en forpligtelse.

Tallet forpligter dels i forhold til at sikre, at fremtidige generationer kender til den danske arv og tradition for medborgerskab og dels forpligter det i forhold til at

sikre at kendskabet til den frivillige sektors muligheder blandt det kernepersonale, som varetager konkrete vel-færdsopgaver for det offentlige, styrkes.

For at sikre at fremtidens generationer kender til medborgerskabet og vedgår sig sin arv, er det Frivilligrådets anbefaling, at medborgerskab kommer til at indtage en meget mere fremtrædende plads i det danske uddannelsessystem, end tilfældet er i dag.

Tag fx folkeskolen: Som det er nu, er medborgerskab ikke et selvstændigt fag på skemaet.

Der ligger imidlertid så meget læring om samfundet og dets borgers livsvilkår gemt i medborgerskabsbegrebet og dets aktører, at det ville være oplagt at gøre det til et selvstændigt tema i folkeskolen. Tænk bare på hvilke tanker og refleksioner det ville sætte i gang hos en barn fx at lære om Natteravnene og det arbejde foreningen gør landet over: Det frivillige aspekt er én ting, men derudover ville et sådan undervisningstema givet også komme ind på fx ungdomskultur, politiarbejde,

INITIATIVER UNDER 2. ANBEFALING:

- ➔ Medborgerskab på skoleskemaet i folkeskolen
- ➔ Frivillig indsats skal give højere snit på ungdomsuddannelser
- ➔ Frivillig indsats som adgangskrav på videregående uddannelser
- ➔ Medborgerskab på socialrådgiver- og pædagoguddannelserne
- ➔ Medborgerskab på alle mellemlange og lange videregående uddannelser

relationer mellem voksne og unge, sociale boligområder, natteliv osv. Med læring om medborgerskabet som udgangspunkt skabes der et læringsrum, der naturligt udvider sig til mange af samfundets andre bestanddele.

Folkeskolen er i det hele taget en arena, hvor medborgerskabet meget gerne måtte få bedre udfoldelsesmuligheder. I forbindelse med projektet Kommunen og Civilsamfundet så man fx hvordan en gruppe ældre borgere fungerede som skoleonkler og – tanter på Brorsonsskolen i Varde og blev en vigtig tryghedsskabende faktor for den gruppe af indskolingsbørn, som de havde med at gøre i projektets forløb. Den slags eksempler måtte meget gerne komme ud af udviklingsprojekterne og ind i en normal hverdag rundt om på de danske folkeskoler.

ANBEFALING 3:

Kommunerne skal udvikle velfærden sammen med civilsamfundet

Frivilligrådets reformoplæg indeholder en række anbefalinger i forhold til, hvordan kommunerne bør understøtte og arbejde sammen med civilsamfundet. Kommunernes betydning for en bedre udnyttelse af civilsamfundets ressourcer kan ikke overvurderes. Det er indenfor kommunernes lokale jurisdiktion, at langt størstedelen af civilsamfundet bobler og syder, at borgerne virker aktivt som medborgere. *All business is local business*, siger et amerikansk markedsføringslogan. Derfor er det en uomgængelig nødvendighed, at kommunerne er villige medspillere i forhold til udviklingen af velfærden sammen med civilsamfundet.

INITIATIVER UNDER 3. ANBEFALING:

- ➔ Kommunerne skal understøtte borgernes initiativer
- ➔ Frivillige foreninger skal inddrages i planlægningen af nye offentlige tilbud og institutioner
- ➔ Social innovation som krav i alle udbud
- ➔ Nye kommunalpolitikere i praktik i den frivillige verden
- ➔ Partnerskaber mellem kommunerne og den frivillige sektor
- ➔ Krav om socialøkonomiske strategier i alle kommuner
- ➔ Kommunerne kan facilitere samarbejdet mellem kommuner, erhvervsliv og frivillige organisationer

Siden Frivilligrådets reformoplæg udkom i foråret 2010 har kommunerne for alvor udviklet sig til den arena, hvor det offentlige bruger frivilligheden mest konkret. Den såkaldte kommunale frivillighed er kommet på den politiske dagsorden – altså det forhold, at kommuner selv engagerer frivillig arbejdskraft på deres institutioner eller i forskellige projektsammenhænge.

Dette har afstedkommet en del kritik, idet kritikerne af kommunal frivillighed let slutter, at de frivillige i denne sammenhæng bruges som en ressource, man sætter direkte ind i stedet for fyrede kommunale medarbejdere – hvilket rent faktisk også er sket.

Diskussionen har endvidere medført forsøg på en normativ grænsedragning fra dele af fagbevægelsen og den frivillige sektor – hvad må frivillige hænder lave på kommunernes institutioner, og hvad må de ikke lave. Frivilligrådet anerkender, at det kan være nødvendigt med en grænsediskussion af, hvilke opgaver de frivillige kan hjælpe til med eller ligefrem overtage. Det er imidlertid vigtigt, at denne diskussion om grænser ikke tager fokus fra et struktureret udviklingsarbejde med kommunerne som offentligt omdrejningspunkt.

Det overordnede billede i Frivilligrådets anbefalinger er, at kommunerne bliver nødt til at gå til samarbejdet med civilsamfundet på en mere struktureret og hel-

hedsorienteret måde. Det er især væsentligt at opholde sig ved to aspekter af anbefalingerne: Kommunernes rolle i forhold til partnerskaber med civilsamfundets organisationer og kommunernes rolle som facilitatorer for det brede samarbejde på tværs af sektorer mellem erhvervsliv, civilsamfund og kommuner.

Partnerskaber mellem kommuner og frivillige organisationer om løsninger af konkrete velfærdsopgaver er desværre alt for sjældne. Desværre fordi partnerskaberne repræsenterer et fælles ejerskab og vedgåelse af ansvar mellem partnerne for en bestemt problemstilling – samt en ligeværdighed og fælles innovationskraft. Man kunne fx forestille sig en kommune eller en enkelt skole indgå et partnerskab med en idrætsforening og en organisation, der arrangerer lektiehjælp – sådan at børnene på den pågældende skole ville have mulighed for et helhedsforløb – måske endda på skolens matrikel hele dagen.

Der er også grund til at anbefale kommuner at tage en mere aktiv rolle som facilitatorer og iværksættere af netværk mellem foreninger, erhvervsliv og andre lokale aktører. De private virksomheder og de frivillige organisationer plejer som regel ikke naturlig omgang, men kommunerne kan med deres brede kontaktnet formidle og igangsætte projektnetværk, der sigter mod at løse lokale problemstillinger på en nyskabende måde.

ANBEFALING 4:

Erhvervslivet skal bruge mulighederne i civilsamfundet

Erhvervslivet er den nyeste tilkomne blandt civilsamfundets alliancepartnere. Samarbejdet mellem det offentlige og civilsamfundet er på vej til at udvikle sig under mere formaliserede rammer, men parterne har dog altid stået i et tæt afhængighedsforhold til hinanden. Lidt anderledes er det med erhvervslivet og civilsamfundet. Her eksisterer der ikke en lang dansk tradition for samarbejde, eller endog partnerskaber.

Med CSR som en efterhånden fast bestanddel af mange virksomheders strategiske navigation og almindelige virksomhedsdrift, burde det billede ændre sig markant. Og der er også rigtigt gode eksempler på store danske virksomheders samarbejde med frivillige organisationer. Men desværre er frivillighed, medborgerskab og

civilsamfundet ikke i systematisk grad inkluderet i virksomhedernes CSR-strategier.

Det betyder, at man endnu ikke fuldt har udviklet det potentiale, der eksisterer ved at samarbejde tværsektorielt mellem civilsamfundet og virksomhederne. I reformoplægget anbefaler Frivilligrådet, at CSR-strategier fremover bør indeholde afsnit om samspillet med civilsamfundet.

Socialøkonomiske virksomheder er i de senere år kommet til at spille en større rolle i det danske civilsamfund. Flere lokale projekter er blevet skabt med den socialøkonomiske paraply som organisatorisk fællesnævner. Disse socialøkonomiske virksomheder bør erhvervslivet også have et øje for. De besidder ofte et stort innovativt potentiale og formår at trække på logikker og kvaliteter fra flere sektorer.

Den aktuelle debat om en fremtidig kontanthjælpsreform viser desuden, at det danske samfund i høj grad

INITIATIVER UNDER 4. ANBEFALING:

- CSR-strategier skal også omfatte samspil med civilsamfundet
- CSR skal indgå i kodeks for god selskabsledelse
- Bidrag til socialøkonomiske strategier
- Udvidet skattefradrag for sponsorater

efterspørger muligheder for meningsfulde sociale og erhvervsmæssige rammer, der kan være med til at skabe kompetencer hos den enkelte ledige. I den sammenhæng udgør fremvæksten af de socialøkonomiske virksomheder et stort potentiale.

ANBEFALING 5:

Det kan betale sig at samfundet investerer i civilsamfundet

Frivilligrådet beskæftiger sig i sit reformoplæg intensivt med behovet for en puljeomlægning. Et af de mest anvendte ord blandt mennesker, der beskæftiger sig med frivilligt arbejde, er puljerytteri, altså det fænomen, der beskriver, hvordan frivillige foreninger må afsætte mange ressourcer til at få økonomien til at hænge sammen ved at søge forskellige statslige og kommunale puljer.

Ambitionen i reformoplægget står stadig uforandret: Der er behov for en gennemgribende reform og forenkling

af de mange puljer, så de frivillige foreninger kan bruge deres ressourcer til deres egentlige virke. En mere enkel og stabil finansiering af de frivillige foreningers drift er især nødvendig for at sikre foreningernes mulighed for at udvikle sig kontinuerligt og bygge viden på viden.

En del af ambitionen om at gøre det lettere at være frivillig, tilhører så ubetinget også denne anbefalingsområde. Frivilligrådet anbefaler derfor at reformoplæggets anbefalinger, om en reform af puljerne, bruges fremadrettet som mål for det kommende frivilligråd.

En puljereform er det ene ben af en mere ambitiøs investeringsstrategi for det frivillige virke i Danmark, der omhandler den finansielle kapital. Det andet ben af strategien er en oprustning af investeringerne i den organisatoriske kapital inden for den frivillige sektor. Den oprustning er der givet en række anbefalinger til at forbedre i reformoplægget; i denne sammenhæng skal der fokuseres på to af disse: Dels en kapacitetsopbygning samt en meget stærkere prioritering af forskning i frivillighed, medborgerskab og civilsamfund.

INITIATIVER UNDER 5. ANBEFALING:

- ➔ Forenkling af den økonomiske støtte på det sociale område
- ➔ Sociale udfordringer i fokus i offentligt støttede indsatser
- ➔ Plan for, hvordan den frivillige sektor bliver endnu bedre

Et stærkere fokus på kapacitetsopbygning i de frivillige organisationer skal ses i naturlig sammenhæng med de større ambitioner for inddragelse af civilsamfundet, som Frivilligrådet deler med en række af civilsamfundets organisationer. Konkret betyder en øgning af kapaciteten blandt de frivillige organisationer, at deres ledelser styrkes på viden og kompetencer og dermed får større mulighed for at agere i forhold til nye udfordringer for organisationen.

En kapacitetsopbygning blandt de frivillige organisationer må fokusere på flere niveauer:

Dels på de enkelte frivillige, dels på organisationernes ledelse og endelig på organisationerne som helhed. For de enkelte frivillige er det vigtigt, at der er mulighed for at komme på kurser, hvor man fx kan lære mere om at være medlem af en bestyrelse eller om at arbejde frivilligt på en offentlig institution. For organisationernes ledelse ville det være oplagt med en særskilt mulighed for at efteruddanne sig i ledelse af frivillige organisationer på universitetsniveau. For organisationernes udvikling kunne man tænke sig en model, hvor man oprettede regionale kapacitetscentre, der kunne bistå organisationerne med rådgivning i forhold til overvejelser og beslutninger af strategisk karakter.

Desuden så Frivilligrådet meget gerne, at man oprettede et gazelleprogram, som man kender det fra erhvervslivet, hvor den virksomhed, der har udviklet sig mest belønnes med en pris. Et gazelleprogram for civilsamfundet skulle være med til at sætte fokus på kvalitet, innovation og organisationsudvikling. Programmet kunne belønne en organisation, der havde udmærket

sig – indenfor et givet området – fx i udviklingen af det projekt med størst social værdi. Ambitionen med gazelleprogrammet ville være at skabe et større fokus på dygtiggørelse og udvikling internt i den frivillige sektor – gennem forbilledet gazellen at gøre organisationerne dygtigere og mere fokuserede.

Herudover er der brug for en helhedsorienteret forskning i civilsamfund, frivillighed og medborgerskab i Danmark. Der foregår allerede nogen forskning på forskellige fakulteter, men en fokusering af denne på ét institut med et tilhørende ambitiøst forskningsprogram – enten i en fysisk form eller en virtuel form, som man kender det fra Norge – ville være med til at sikre, at vi får opbygget den nødvendige viden om, hvordan civilsamfundet udvikler sig i disse år præget af mange nye udviklingstendenser.

ANBEFALING 6:

Den frivillige sektor bør kende sit eget værd

I Frivilligrådets reformoplæg og i dette papir er der overvejende fokus på, hvordan civilsamfundets omgivelser kan nedbryde grænser mellem sektorer og vante forestillinger og begive sig ud i samarbejde med civilsamfundets aktører. Imidlertid forestår der også en stor opgave for civilsamfundets foreninger og organisationer: Man skal simpelthen være bedre til at kende og værdsætte sit eget værd! Først når man kender sit eget værd, vil det være muligt at formidle det til en anden

part. Det er med andre ord meget vigtigt, at den frivillige sektor formidler og synliggør sin særegne kvalitet. Derfor er der i dette efterskrift tilføjet denne 6. anbefaling, som fokuserer på de fordringer, der stilles til udviklingen af den frivillige sektor selv.

Kvaliteten kan man opgøre på to måder: kvantitativt og kvalitativt.

Den kvantitative kvalitetsmåling er den civilsamfundet har mindst erfaring med – og måske også størst berøringsangst overfor. Ikke desto mindre bør man ikke holde sig tilbage. Produktionen af videnskabeligt validerede kvantitative mål for effekten af den frivillige indsats kan være en ganske effektiv murbrækker – både i forhold til mediernes interesse for og indsigt i civilsamfundet og for beslutningstagernes ditto. I Sverige har man fx set, hvordan der er blevet opbygget en forskningstradition for at lave samfundsøkonomiske beregninger i forhold til, hvor meget den frivillige sektor sparer samfundet ved dens indsats på et givet område.

En sådan forskningstradition glimrer ved sit fravær i Danmark. Frivilligrådet anbefaler derfor, at der under det omtalte forskningsprogram vil være midler, der er

specifikt rettet mod, at der også i Danmark kommer langt mere forskning, der undersøger civilsamfundets samfundsøkonomiske betydning.

Civilsamfundet har fremadrettet brug for mere sikker viden om dets effekter – især for at gøre det anskueligt gennem tørre tal, hvorfor en større prioritering af investering i civilsamfundet er nødvendig.

Den kvalitative beskrivelse af den frivillige indsats repræsenterer en mulighed for civilsamfundet for – med egne ord – at beskrive og deklare dets egen indsats. Det skorter ikke på positive udsagn om den frivillige sektors særegne værdi – heller ikke fra sektorens egne repræsentanter. Men det ville være endog meget ønskværdigt med et udviklingsprojekt, der havde som mål at hæfte generelle termer på civilsamfundets særegne kvaliteter. Det er befordrende for den frivillige sektors mulighed for at samarbejde med samfundets andre sektorer, at man har en sikker viden og egen base at tale ud fra.

Frivilligrådet anbefaler derfor, at der sættes midler af til, at civilsamfundets organisationer får muligheden for at udvikle en egentlig model for selvdeklarering.

AFRUNDING

Tiden efter den globale finanskriser – måske er det endda endnu for tidligt at skrive "efter finanskrisen" – er præget af stor usikkerhed omkring, hvordan den fremtidige velfærd bliver designet. Vi står overfor en periode, hvor de offentlige budgetter kommer under fortsat stort pres, og derfor kan den primære kilde til finansieringen af velfærden stadig risikere at ændre fundamental karakter.

Det betyder reelt set, at der tegner sig et par scenarier for, hvordan samfundet vil imødegå udfordringen.

En mulighed er, at man indstiller sig på, at luksusdagene er forbi og reagerer på dette ved populært sagt at gå sparevejen. Man strammer op i stedet for at eksperimentere med nye former for velfærdsproduktion.

En anden mulighed er, at den erkendelse vinder frem, at der godt nok er begrænsede ressourcer, men også valgfrihed i forhold til, hvordan de skal bruges. Den valgmulighed kan bruges til at skabe en mere tilfredsstillende velfærdsproduktion med en langt større grad af borgerinddragelse.

Sandsynligheden taler for, at det er det første scenarie, der mest præcist rammer fremtidens velfærdsscenario, men dette politiske efterskrift kan måske være med til at få beslutningstagere til at tænke sig om en ekstra gang.

EN VELFÆRDSSTAFET FRA FRIVILLIGRÅDET 2008-2012
- tanker om velfærd sammen med borgerne

Copyright © Frivilligrådet 2012

ISBN 978-87-993095-5-9

Layout: HOFDAMERNE ApS

Udgivet af:

FRIVILLIGRÅDET

Nytorv 19, 3.sal

1450 København K

Tlf.: 33 93 52 93

www.frivilligraadet.dk

E-mail: info@frivilligraadet.dk